

Галчанська В.В.

вчитель інформатики

Оріхівська філія №3

КЗ «Опорний заклад загальної середньої освіти «Сузір'я»

Оріхівської міської ради

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ: СУЧАСНИЙ ВИМІР

***Анотація.** У статті акцентується увага на перевагах та недоліках дистанційного навчання. Наголошується на тому, що після повномасштабного вторгнення країни-агресора, Україна за певними регіонами, змушена була після пандемії продовжити навчання в дистанційному форматі. У дослідженні вказано на те, які на сьогодні існують переваги такого навчання і як можна долати недоліки.*

***Ключові слова:** дистанційне навчання, переваги, недоліки, освітній процес, навчання, інновації, Інтернет.*

***Galchanska V.V. Advantages and disadvantages of distance learning: contemporary dimension.** The article focuses on the advantages and disadvantages of distance learning. It emphasizes that after a full-scale invasion by an aggressor country, Ukraine, in certain regions, was forced to continue education in a distance format after the pandemic. The research indicates the existing benefits of such education today and how to overcome its drawbacks.*

***Key words:** distance learning, advantages, disadvantages, educational process, education, innovations, Internet.*

Актуальність. Пандемія, а згодом повномасштабне вторгнення країни-агресора на українську землю, значно змінила освітній процес, змусивши багато закладів перейти на дистанційне навчання. Ця ситуація розкриває потребу у глибшому розумінні переваг та недоліків цієї форми освіти. Завдяки швидкому розвитку технологій, дистанційне навчання стає все більш доступним та ефективним. Нові платформи та програмні рішення полегшують процес навчання як для вчителів, так і для здобувачі

освіти. Однак, поряд із перевагами на сьогодні виділяють певні недоліки дистанційного навчання, що роблять означене питання актуальним.

Значна кількість науковців в Україні пошурують питання переваг та недоліків навчання в дистанційному форматі. З одного боку йдеться про значний прорив в цифровому плані, а з іншого, акцентується увага на нерівності здобувачів освіти по відношенню до застосування сучасних технологій із переходом на дистанційний формат навчання [2, с. 201]. Дослідники Гладких Г. та Шарова Т. вказують на те, що під час дистанційного навчання значний обсяг матеріалу здобувачі освіти мають засвоювати самостійно [3, с. 70]. Водяницький І. наголошує, що перехід споживача в онлайн, пришвидшена в разі цифровізація призвели до того, що перелік ключових викликів для освіти очолив ризик дефіциту фахівців, особливо технічних спеціальностей [1, с. 187].

Натомість Данюк А. у науковому дослідженні подає опис інтерактивних вправ зі стилістики як ефективний спосіб формування комунікативної компетентності студентів, що також може бути застосований під час дистанційного навчання [4, с. 74]. Кротова О. подає аналіз онлайн-курсів у неформальній освіті, які паралельно з освітнім процесом можуть проходити здобувачі [7, с. 260]. Більше того, питання дистанційного навчання можна знайти у роботах Шарова С., Колмакової В., Олексієвець Д., Павлової Н., Титаренко А., Власенко Л., Мірочник В., Ткачук Г. та ін.

Стаття має на меті розкрити різноманітні переваги дистанційного навчання, такі як гнучкість у навчальному процесі, доступність для широкого кола аудиторії, використання передових технологій тощо.

Виклад основного матеріалу. Дистанційне навчання відкриває можливості для здобувачів з усього світу отримувати якісну освіту, незалежно від їх географічного розташування. Це допомагає зменшувати географічні та економічні обмеження для отримання освіти. Навчання в режимі онлайн дозволяє здобувачам освіти навчатися в своєму темпі та зручному для них місці, що особливо доречно для учнів з особливими потребами, які можуть потребувати індивідуального підходу. Дистанційне навчання може допомогти зменшити викиди вуглецю, пов'язані з поїздками до навчальних закладів, тим самим сприяючи збереженню навколишнього середовища. Для багатьох людей, особливо тих, хто працює повний робочий день, дистанційне навчання відкриває

можливості для отримання нових навичок і підвищення кваліфікації без необхідності відвідування навчальних закладів.

Дистанційне навчання має кілька очевидних переваг, які стають особливо важливими в сучасному світі. Здобувачі освіти можуть вчитися в зручний для себе час і місце, не зважаючи на географічні обмеження. Це особливо корисно для людей зі змінним графіком або тих, хто живе в віддалених регіонах. Дистанційне навчання дозволяє здобувачам мати доступ до великого обсягу навчальних ресурсів, які можуть бути недоступні в їх місцевих навчальних закладах. Вчителі можуть створювати індивідуальні навчальні програми для кожного учня, враховуючи їхні особисті потреби і темп навчання.

Відсутність потреби в подорожах до навчального закладу дозволяє заощадити час і гроші. Дистанційне навчання вимагає від учнів більшої самостійності та самодисципліни, що сприяє розвитку цих важливих навичок. Для людей з обмеженими можливостями чи здоров'ям, дистанційне навчання може стати більш доступним, оскільки воно зменшує фізичні обмеження. Ці переваги роблять дистанційне навчання привабливим варіантом для багатьох студентів і навчальних закладів [10, с. 344].

На сьогодні дистанційна освіта в Україні має безліч переваг, але і потребує ретельного вирішення численних проблем. Розвиток технічної інфраструктури, підвищення якості навчальних матеріалів та підтримка взаємодії між учасниками освітнього процесу є ключовими аспектами в подоланні освітніх викликів [13, с. 150].

Підтримка соціально вразливих груп, врахування мовних особливостей та культурних відмінностей в створенні навчального контенту є ключовими факторами для забезпечення рівних можливостей доступу до дистанційної освіти. Для персоналізації слід використовувати технології адаптивного навчання та персоналізованих підходів до навчання. Розуміємо, що в умовах дистанційного навчання в Україні маємо шукати шляхи вдосконалення якості навчальних матеріалів. Тут треба орієнтуватись на створення якісного змісту матеріалів, розвиток інтерактивних методів, стандартизацію та сертифікацію, використання технологій адаптивного навчання, а також залучення студентів до збалансованості [14, с. 237].

Розробка стандартів якості для дистанційної освіти та впровадження процедур сертифікації дозволить покращити контент, що використовується в освітньому процесі. Впровадження систем та платформ, які здатні адаптуватися до потреб та рівня навчання кожного студента мотивують здобувачів до навчання. Так, наприклад, використання віртуальних конференційних платформ для проведення регулярних зустрічей, лекцій та відкритих обговорень дозволить налагодити комунікацію між студентами та викладачами [5, с. 239]. Це надає можливість для безпосередньої комунікації та вирішення запитань. Запровадження відкритих форумів, де студенти можуть обговорювати матеріали, ставити питання та спілкуватися один з одним суттєво покращить комунікативну складову під час дистанційного навчання. Це сприятиме активній взаємодії та спільноті [9, с. 201].

Використання електронних платформ для здійснення оцінювання та звітування сприятимуть об'єктивному оцінюванню студентів, а також стимулюватиме діалог між викладачами та студентами. Розроблення відкритої лінії зв'язку, де студенти можуть звертатися зі своїми питаннями та проблемами, а викладачі оперативно надають відповіді та консультації стимулюватиме взаємодію та співпрацю між студентами в онлайн-середовищі через групові завдання, спільні проекти та обговорення [6, с. 183].

Поряд із перевагами дистанційного навчання можна виокремити ряд недоліків, що зменшують якість викладання. Дистанційна освіта може поглибити соціальні нерівності. Тому важливо вживати заходів для підтримки соціально вразливих груп, включаючи фінансову допомогу та доступ до технічних засобів.

Для вирішення таких проблемних питань варто знайти шляхи їх мінімізації на рівні субсидювання та долучення до грантової підтримки, оптимізації навчальних платформ, розвитку інфраструктури, удосконалення питання багатомовності та міжкультурної підтримки. Використання навчальних платформ, які можна легко адаптувати до різних рівнів інтернет-зв'язку та технічних можливостей. Відсутність контенту або ресурсів, доступних на різних мовах, може обмежити можливості студентів з різних регіонів та етнічних груп. Розробка та надання навчальних ресурсів у різних мовах, що враховує різноманітність мовних груп в Україні, дозволить студентам одразу розуміти матеріал, що надається їм для вивчення. Залучення мовних

експертів для розробки та перевірки мовних аспектів навчальних матеріалів суттєво спростить роботу викладачів та здобувачів освіти на всіх рівнях освітнього процесу [11, с. 322].

Здатність до ефективної взаємодії та комунікації, враховуючи як технічні, так і соціальні аспекти, є ключовою для успіху дистанційного навчання. Співпраця викладачів, розробка якісних навчальних матеріалів та взаємне навчання є важливими аспектами подолання труднощів. Дистанційне навчання в Україні, хоча і є важливим інструментом для забезпечення освіти в умовах повномасштабного вторгнення країни-агресора, однак таке навчання має проблему, що зводиться до нерівності доступу до освіти. Здобувачі освіти, які належать до етнічних чи мовних менших груп, можуть стикатися із труднощами у розумінні англійського або іншомовного матеріалу, що призводить до нерівності в рівні доступу до освіти [12, с. 365].

Усі ці аспекти дозволяють зробити висновок про те, що успіх дистанційної освіти в Україні вимагає комплексного підходу. Успіх дистанційної освіти в Україні залежить від тісної співпраці між владою, навчальними установами, викладачами та студентами. Тільки через взаємодію та взаєморозуміння всіх учасників можна створити ефективне та доступне освітнє середовище для всіх [8, с. 89].

Отже, розглядаючи сучасний стан дистанційної освіти в Україні, маємо на сьогодні проблеми та ризики. Технічні перешкоди, які включають нестабільність інтернет-з'єднання та недостатню технічну підтримку, є важливою складовою цього аспекту. Психологічні та соціальні виклики, такі як відсутність особистого контакту та взаємодії, також впливають на якість навчання та емоційний стан студентів та викладачів. Віддалена форма навчання вимагає ефективних комунікаційних стратегій, інструментів для оцінювання робіт та забезпечення доступності консультацій. Без належної взаємодії, весь процес навчання може втратити свою ефективність.

Висновки. Дослідження показують, що дистанційне навчання може бути так само ефективним, як і традиційна форма навчання, особливо за умови використання сучасних технологій та ефективної методики. Дистанційне навчання сприяє розвитку самостійності, відповідальності та саморегуляції у студентів, оскільки вони зазвичай повинні керувати своїм часом та процесом навчання. Ця форма освіти

відкриває можливості для студентів отримувати освіту від провідних університетів та експертів у світі, не обмежуючись географічними рамками. Розвиток дистанційного навчання спонукає до інновацій та вдосконалення методів навчання, що може призвести до покращення якості освіти в цілому.

Література

1. Водяницький І. О. Використання інформаційних технологій фахівцями технічних дисциплін. *Українські студії в європейському контексті*. 2023. № 7. С. 187–192.
2. Галчанська В. В. Значення електронних засобів навчального призначення та перспективи їх використання. *Українські студії в європейському контексті*. 2023. № 7. С. 201–206.
3. Гладких Г. В., Шарова Т. М. Організація самостійної діяльності здобувачів вищої освіти засобами ІКТ. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. пр.* 2020. Т. 2, № 69. С. 70–74.
4. Данюк А. О. Інтерактивні вправи зі стилістики як ефективний спосіб формування комунікативної компетентності студентів. *Українські студії в європейському контексті*. 2023. № 6. С. 74–79.
5. Колмакова В. О., Шаров С. В. Проблеми індексації публікацій в наукометричних базах даних та способи їх вирішення. *Українські студії в європейському контексті*. 2023. № 7. С. 239–246.
6. Кривонос І. О. Особливості використання інформаційних технологій в освітній діяльності здобувачів освіти. *Українські студії в європейському контексті*. 2022. № 5. С. 183–189.
7. Кротова О. Ю. Онлайн-курси у неформальній освіті. *Українські студії в європейському контексті*. 2023. № 7. С. 260–268.
8. Олексієвець Д. Переваги та недоліки дистанційного навчання. *Директор школи, ліцею, гімназії*. № 3. 2013. С. 88–90.
9. Павлова Н.С. Підготовка вчителя до роботи з е-щоденниками та е-журналами. *Українські студії в європейському контексті*. 2022. № 5. С. 201–204.
10. Сергієнко Т. І. Роль інформаційних технологій у житті сучасної людини. *Українські студії в європейському контексті*. 2023. № 7. С. 344–349.
11. Титаренко А., Власенко Л., Мірочник В. Переваги та недоліки

- дистанційного навчання. *Trends in science and practice of today*. № 28. 2021. С. 322.
12. Ткачук Г. В. Вебквест як інноваційна технологія у роботі вчителя інформатики. *Українські студії в європейському контексті*. 2023. № 7. С. 365–370.
13. Шаров С., Шарова Т. Формування індивідуальної освітньої траєкторії студента засобами інформаційної системи. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка*. 2018. № 19. С. 149–154.
14. Шарова Т. М. Освітній портал як ефективний засіб забезпечення дистанційного навчання здобувачів вищої освіти. *Українські студії в європейському контексті*. 2022. № 5. С. 237–244.

Гмиря Т.П.

*вчитель початкових класів
Опорний заклад «Чаплинський ліцей»
Чаплинської селищної ради
Херсонської області*

ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-КУРСІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Анотація. У статті представлена інформація щодо використання онлайн-курсів в освітньому процесі в сучасних умовах. Акцентовано увагу на перевагах та недоліках дистанційної освіти засобами масових відкритих онлайн-курсів. Наголошено, що здобувачів освіти в дистанційному форматі навчання бажано мотивувати до здобуття освіти, оскільки саме так можна отримати якісні знання та покращити їхні компетентності. У висновках вказано, що онлайн-курси дають здобувачам освіти можливість ознайомитися з новими технологіями, які активно використовуються в освіті. Це може включати в себе використання цифрових інструментів, онлайн-платформ для спілкування та співпраці, а також використання електронних ресурсів для навчання.

Ключові слова: освітній процес, онлайн-курси, переваги дистанційного навчання, недоліки онлайн освіти.